„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

Број телефона 71.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“
налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 19. У Новом Саду, у четврта 13. (26.) фебруара 1903. Година XIX.

После посете краља Александра I. у Крушедолу.

Посета краља Александра I. на гробу свога оца изазвала је пажњу у читавом европском новинарству. Држало се, што краљ Александар последве године долази на гроб свога оца, да то није само израз пијетета сина према успомени на свога оца, већ да у тој посети лежи и неки политичан значај, наиме да је израз тога, да су се односаји међу краљевином Србијом и Аустро-Угарском поправили. Међутим показало се, да посета краља Александра I. на гробу свога оца у Крушедолу нема баш никаквог политичног значаја, а није ни могла имати тога значаја после познатог говора краља Александра у Нишу.

Но има једна друга околност, која је јако у очи пала и која се тиче српскога народа у овим крајевима. Познато је какве су припреме чињене за дочек краља Александра у Крушедолу. Напослетку и то, што је краљ Александар био гост нашега владара, и што је у Крушедолу угошћен на царски начин — не би могло тако јако у очи пасти. Но учињене су при доласку краља Александра из Земуна у Карловце и у Крушедол такове мере сигурности, као да је личност краља Александра у каквој опасности. Но и то би се још могло разјаснити, јер свака страна држава дужна је бдити над сигурношћу, да страни владар, који посету чини, не дође ни у какву опасност. Али што је највећма упадало у очи, то је, да се избегавало све оно, из чега би се могло тумачити, да краљ Александар долази ма у какав додир са српским народом у овим крајевима. У том, чини нам се, лежи и то, да је краљ Александар са станице карловачке управо отишао у Крушедол а да није свраћао у патријаршески двор у Карловцима. Ако је истина, каже се, да је патријарх Бранковић у то доба био одсутан у Пешти, шта више да је био и болестан. Ми то нећемо да истражујемо, какве је врсте била болест патријарха Бранковића. Кад је била ствар тако већ удешена да патријарх Бранковић при парастосу у Крушедолу не суделује, онда наравно, да није било ни повода посети краља Алескандра.

Осим свега овога морало је упасти у очи и то, што бан гроф Куен Хедервари није поздравио краља Александра на српском већ на француском језику. Хрватски бан потпуно говори српски а наравно и краљ Александар, па није увидети, зашто су морали говорити француски.

Ми не умемо себи да растумачимо све оне околности, које су биле меродавне при дочеку краља Александра и његовом путовању у Крушедол — већ да је овладало неко неповерење, неко сумњичење српскога народа у овим крајевима. Но ово српски народ заслужио није. Српски народ је лојалан и према владару и према својој отаџбини. Вековима је он проливао крв за цара и за своју отаџбину. И баш онај крај, куда је пролазио краљ Александар, то је некадања крајина, где живе потомци оних граничара, за које се пева: „Кад зажели светили цар, у смрт скаче граничар“. Српски народ у овим крајевима је и данас исто тако лојалан, као што је увек вековима био. Ако има симпатија за своју браћу преко Саве и Дунава, то не може његову лојалност алтерирати. За то, држимо, ако је било каквих савета, с којим се у сумњу могао довести лојалитет српскога народа у овим крајевима, да су тто врло рђави савети били. Према неограниченој лојалности српскога народа према свом узвишеном владару и својој отаџбинии, макаква сумњичења могла су српски наарод у овим крајевима само немило дирнутии.

△

Парница против Стјепанаа Радића.

У једном од прошлих бројева ј јавили смо, како је митровачки кр. судбени сто строго осудио честитога хрватскога родољуба и публицисту Стјепана Раддића због „дражења против мађарске народности.“ Ми смо о том већ казали своје мишљење, а сада доносимо овде опширан извештај о течају саме парнице, којој су присуствовали многи Срби и Хрвати.

Оптуженог Радића бранили су др.р. Маријан Деренчин из Загреба и др.р. Анте Франетовић из Пожеге. Суудском сенату председавао је судија Шилл, оптужбу је заступао држ. одв. Хондл.

Расправа је ова врло значајна и зато је доносимо у свој опширности.

Пошто је оптуженик изјавио, да је разумео оптужницу, и да није крив, приповеда о догађају на позив председникова овако: „Ја сам 27. лист. 1901. из Земуна пошао у Стару Пазову к пријатељу дру Хурбану, кога познаје из својих ђачких дана, узео карту III. разреда, ступио у влак и чекао кондуктера. Тако од прилике, кад смо се приближавали горњем граду земунском, дође кондуктер и ја чујем, да он тражи карту на мађарском језику и сви дају. У тај час сјетим се једнога догађаја у Винковцима. Возило се наших муслимана, па јер нису знали мађарски и немачки, а кондуктер им није хтио хрватски казати, где да промене влак, одвезли се скоро у Пешти, камо ли, мјесто у Цариград Видећи ову забуну и стрку, кад су сазнали (влак је већ кретао), камо иду, потужим се главару постаје на такав поступак с нашом сиротињом.... (Председник: То није у свези с овим....) Опт: То је сасвим у свези. Главар ми одврати: Ви немате ту ништа приговарати; ако се Вама што догоди, онда подвесите притужбу. Онда сам ја одлучио ... (Председ.: Само мало тише, боље ћете проћи....) Опт:.... ко мени учини што криво, проти њему ћу се већ знати притужити, а тиме обранити и ову сиротињу. Сјетим се сад свега тога и одлучим дати карту само на хрватски захтјев. Гледао сам на прозор ван. Чујем, где ми кондуктер вели најприје мађарски, а онда немачки, да дам карту. Не окренем се. Једна госпођа ми растумачи, да он тражи карту. Ја јој одвратим. да ја знам, шта он тражи, а онда према њему: Изволите ме тражити хрватским језиком, па ћу вам дати. Кад је одговорио, да не зна хрватски рекох: Ја мислим, да можете знати бар двије ријечи („молим карту“), од којих је једна и онако међународна. На то он: Дакле ви не ћете дати карте? — Јест, хоћу, ако затражите хрватски (Бранитељ др. Деренчин: „Also das ist dies Verbechen! Дакле то је тај злочин!“).... и уједно ју покажем. Кондуктер оде и поврати се за кратко време с влаковођом. Чим ступе у кола, викне влаковођа: „Wo ist der Kerl, der nicht die Karte geben will?“ (Где је тај деран, што не ће дати карте?) Нисам се ни окренуо, јер сам мислио: ови гоноре о некаквом дерану, а ја тај нисам. Влаковођа ме зграби за раме. (Д. Деренчин: То је збиља барбаштина!) Рекох им: Шта хоћете? Ја имам карту, ал' је не дам, док ме не тражите на хрватском језику, који је једини законити службени језик у Хрватској. Ја ћу Вам показати закон....

Председ. Што Ви увијек собом носите нагодбу? — Оптуж.: Јест, увијек... Они нису зато марили, већ ме један зграби с једне, други с друге стране, да ме избаце ван, дочим је влак још јурио. Одлучим, да се пасивно браним. Упрем се лактовима о врата и велим: Ми ћемо видјети, је ли јаче право или сила! Уједно замолих своје сапутнике за имена, да их имам као сведоке код суда, до кога мора доћи. У то је влак приспио на станицу Батајница, са путници се згледали, престрашили, што ли, ди, гли и отишли... — Председ: И Вас нису бацили? — Опт.: Не. Чим смо дошли на станицу, дочекају ме двојица из вана, Мандић и Ердешова двојица из нутра, Ростош и Белшкеи, и ја сам у зраку. Ја се ухватим некако руком за приечку, како се силази из кола, и постигнем толико, да нисам пао на главу, него да сам сио на пиесак...

Предс.: Колико је влак стајао? — Опт.: Један час ваљда, као обично. — Предс.: У записнику стоји: 5—6 часака тако, да је влак закаснио. — Опт.: Овако је истина. Ја одмах на станицу главару и тражим притужбену књигу. Мандић ми хрватски одврати: Не разумијем хрватски! Ја речем њемачки. На то равно пођем главару и затражим, да ми даде притужбену књигу. Он ме почео одмах грдити и са мном „перту“ говорити; шта мислите, пријатељство је то. Главар затвори предамном врата, а кад ја тражим књигу и велим, да ми је мора дати, отвори врата: А шта Ви нас овђе секирате? Ја даље: Не само да Ви морате знати хрватски, него по закону има на вашем месту бити Хрват или Србин, ако је зато способан. То је Erdös разумио: скочи као рис, узе конопац из ормана, позове два своја потчињеника, Фењвеши-а и Бошњака, да му буду при руци, и да ће ме везати: Bändigen werde ich dich, du unverschämter Kerl, elender Wagabund, bändigen bis zum Blut und orfeigen bis zur Ohnmacht (везат ћу ја тебе, бесрамни деране, јадна скитаницо, везати до крви и ћушкати до несвијести.) Ја му на то одвратим: Изволите, изволите. Вама је то могуће, та Ви сте magyar ember... — Пред: Ви сте казали magyar-ember, и то поругљиво? — Опт., Јест, рекао сам и изговорио сам то иронички, јер се само божје име има изговарати с посебним поштовањем...

На то скочи и Мандић: Ја сам Мађар, макар с Вама од добре воље српски говорим. Ви тако изговарате име Мађар? Ја вам забрањујем таковим тоном изговарати ријеч Мађар. — Прошећем се собом, мислим: Ту су два Мађара (служници), ситуација је озбиљна, шта да чиним? У то Erdös: Ја вам забрањујем, да овђе шећете. Добро, ја ћу сјести. Само ми дајте притужбену књигу. Док сам тражио књигу, Мандић нек мо брзојавља и разговарају међу собом, што и ко сам ја...

Предс.: То не спада на ствар...

Оптуж.: То је овђе важно. Нагађали су, да ли сам учитељ, професор или какви управни чиновник. Важно је ово за то, јер да су они знали, ко сам ја, мене не би данас овђе било, јер би они мислили, да је њихова патриотска дужност, да ме се ријеше. Мандић говори шефу нека се умири, а мени, да то све може добро бити, само нек будем мирнији, да ћу већ добити притужбену књигу, гђе ћу моћи све забиљежити. Но, — велим — тако сте могли од а ређ. Док ја сједим, ето ти једног редара. Главар му одма наложи, да ме одведе. Онда ја приступим редару и питам га: ко вас је послао? Кад

ЛИСТАК.

СУДБИНА.

— Превод с руског. —

Небо беше целог дана натуштено црним и густим облацима; комешајући своју површину, Каспијско море напрегло се да оправда своје злогласно име: ђавоље језеро. Ужасније, страшније од Црног Мора, оно је од оних мора, којих се ваља увек чувати. Бродове, ако их не разбије, често избацује на брег.

Наслоњена на ограду једне високе терасе, Татјана Барјатинска, у белом оделу, уздисала је испод лишћа лаворике. Њу је узнемиравало што се ова бура, која је толико претила, неће никако да претвори у кишу.

Она је била несрећна. У цвету својих двадесет година, нежна и блага, у себи и око себе налазила је само жуч и патњу. Њен вереник, којега је обожавала, умрло је пред саму свадбу од капље. У очи дана смрти осмејкивао се пред њеним коленима, дивећи јој се; сутра дан пољубила је последњи пут његово бледо чело и занемела уста. Петнаест месеци прошло је од тога доба. После дужег путовања у иностранству у друштву са својим оцем, Татјана зажели да види њихово имање у Баку један сат удаљено од овога града које лежи на самој морској обали.

Волела је гледати узбуркано море. Тога дана, међутим, није имала никаква задовољства гледајући побеснеле таласе; или што је била нервозна, или што је ваздух био пун електрицитета, она је осећала неки немир, неку грозничавост, чинило јој се да ће умрети и да ће се у скоро састати са својим вереником за којим је искрено жалила.

У том паде ноћ, тамна, ветровита. Татјану пробуди иза сна нека галама. Кад јеје хтела да устане, отац јој викну кроз врата.

„Умири се, Татјано, бура је избацила на брег један брод, и путници су се ту близу искрцали; идем да им се нађем на руцци, јер киша пада као из кабла.“

Заиста, киша је лупала о прозоре. Освежена, Татјана је поново заспала, туге је нестало, нада се враћала као неко слатко предсказивање, Када се пробудила, био је већ у великко дан. путници су отишли, остао је само један младић, који је седео у трапезарији с кнезом Барјатинским.

„Моја ћерко, представљам ти грофа Шереметјева, сина мога најбољег пријатеља; случај је хтео да је и он био међу онима којимма сам ноћас указао гостопримство. Па како они путује само из задовољства, то сам га задржао код нас.“

Георгије Шереметјев био је врло симпатичан. Висок, витак, љубазан, лице му беше нежно и бледо — врло бледо — црвених усана, са замишљеним и умиљатим очима, чела висока. Његова црна коса талассала се и ако је била кратко ошишана, те је подмлађивала његово болеђиво и пријатно лице. Татјана је одмах осетила да је нешто привлачи томе младићу и понашала се према њему пријатељски.

Шереметјев био је права противност њеног покојног вереника. Био је ћутљив, али љубав се не исказује само речима. Кад га је Татјана разумела тога дана била је изван себе. Стидела се што се њено срце буни, што је дала заклетву своме мртвом веренику. Али Шереметјев јој рече:

„Треба живети, треба да ме волите, Тањо мене који живим само за вас.“

Она је била побеђена. Отац јој, видећи да је живахнула, даде свој благослов и отпоче спремање за свадбу.

На два три дана пред свадбу вереници начинише излет по мору; али се диже јак, ладан ветар, и они се морадоше вратити. Шереметјев тужио се да му је ладно. Кад су се вратили кући, он се грејао на ватри крај камина, а Татјана седела је у његовој близини.

„Је ли боље?“ упита га она.

„Мени? Врло добро!“

„Али си и сувише блед.“

„Није то ништа. Како ме чини срећним твоја љубав!“

Сутра дан Шереметјеву позли, ухвати га грозница. За недељу дана отишао је на други свет.

* * *

Пет година доцније, Татјана Барјатинска појавила се у Москви на једном балу. Жалост је није убила. Била је обучена у дивно бојарско одело. Њена дуга и густа коса падала је по леђима. Била је краљица тога вечера. Озбиљна, висока, играла је само једанпут са једним кнезом, који се ту некако с њом упознао. Њих двоје чинили су диван и величанствен пар.

Кнез М. беше већ претурио тридесету годину. Живео је у успоменама на једну неутешну и изгубљену љубав. И то је баш Татјану гонило да га не избегава; обоје су закопали своју младост с тога су се без опасности могли држати за руке.

Међутим, стискањем руку разбукте се притајени плам. Ко је од њих двоје први осетио љубав? Не може се рећи, на сву прилику, обоје у исти мах. Кад је кнез отишао да проси ону, која је његовом животу повратила чар, она га је одбила.

„Боже, па ви ме не љубите?“ рече он тужно.

„Не.“

Он оде, и не осврћући се. Она паде на колена пред икону, и заплака се:

„Моја га љубав неће надам се, унесрећити, живеће!“

*

„Да ти кажем једну жалосну вест“, рече кнез Барјактински, улетивши у кућу, „убио се кнез М., куршум му је пробио слепо око, и кнез је остао на месту мртав!“

На тај глас паде Татјана онесвешћена. Остала је жива, повратила се, да плаче и оплакује...

Таква јој је судбина, веле жене. А она, још увек млада и лепа, не гледа на мушке који јој се удварају из страха, да не унесрећи још који живот.

„С.“

одговори: начелник, рекох му: ја не идем, него ћу чекати, док дође по мене виша власт. Редар оде. Послије дође начелник Кашић с три редара. Ердеш му је казивао њемачки, а Мандић преводио на хрватски, да нисам хтио дати карте, да ту правим шкандале и нека ме одмах затвори. Ја се представим начелнику, и замолим га, нека упита Ердеша, да му понови, шта је мени рекао: 1. да он од мене може начинити што хоће; 2. да је то Magyarország ..

Предс.: За њега. — Опт.:... и да он може и смије ту мађарски говорити, 3. да ме је хтио везати. Ердеш све потврди. Још молим начелника, да констатује, да је моја карта ваљана, непробушена... Предс: О том нико није ништа ни рекао; ево карте (показује карту, пришиту о неке списе.) — Опт.: Ердеш још рече, да сам се огриешио о жељезничке прописе, али Кашић одврати: Ја овога господина не могу затворити. Одемо у чекаоницу. За неко вријеме дође Ердеш: Also gehen wir (дакле хајдемо)! Кашић усколеба: Кад хоће г. главар, ја ћу Вас морати затворити. — А. тако, велим ја, он је ваша виша власт? Овђе се догодио двоструки злочин, и ако се усудите, добро, онда ћете и ви бити сукривац. — У то надође г. Михајловић, мој знанац из Беча, рођени Батајничанин, и поздрави ме. Начелник се окуражи и рече ми: остаћу овђе, док не дође влак, да Вам се што не догоди. Ал' Ердеш се стане пријетити, да ми неће издати карте, и стане ми стављати неке увјете: да је било доста једног шкандала, нек се ја обвежем, да ћу показати карту на њемачки захтјев, он да ће ми дати карту. Рекох: Е господо, он мени каже, да сам „verrükt" (сулуд); ако ово није „verrükt", онда ја не знам шта је. Он мисли, да он мени може дати или не дати карту. На то му се запријети начелник, ако ми не да карте, да ће ме он дати одвести на општински трошак, ал Ердеш нек се чува. Онда додаде: Da hast die Karte, Kerl. Затим је давао напуте кондуктеру, и сад је за то вријеме влак стајао нешто дуже. У колима нађем неколико Срба и испричовиједам им све, што се збило. Они рекоше: Тај господин има право, и ми га не дамо бацити, ако би хтјели...

Предс.: Како је рекао? Тај господин...

Оптуженик (понавља, док перовођа бележи у записник): Ту ме је опет тражио кондуктер на њем. језику, и ја не дадох. Истом кад је дошао с влаковођом и с једним земунским редаром, дадох ја овому на хрв. захтјев. Кад сам у Земуну изишао, одвуку ме на редарствену експозитуру и тамо оптуже, да сам вагабунд, да нијесам имао карте, да морам плаћати 3 фор. глобе, да морам показати своју путницу и не знам, што би било, да није дошао др. Фугер, који рече, да ме позна као поштена човјека и нека ме пусте. И пусте ме.

(Наставиће се.)

Политички преглед.

— **Стара Србија и Македонија.** Према вестима из Скопља, 6. о. м. био је у околини Девојишта сукоб са једном бугарском четом, која је ишла ка Струмици. Погинуло је седам устаника. Код њих је нађен динамит, којим су, вероватно хтели да разоре железничку пругу.

— **Усвојене реформе.** Из Цариграда јављају: Јуче по подне министар спољашњих послова Тефик паша саопштио је амбасадорима Зиновјеву и Каличу, да је султан усвојио реформе, које су ови предложили у своме меморандуму.

Мало шале — о радикалима.

Пише Карловчанин **Дока**.

III.

Карловачка пијаца — то је нешто исторично. Ту се 1. маја 1848. хиљадама згрнуо свет из свију крајева Српства. Ту су Србијанци пуцали из својих пиштоља кад се прогласила Војводина, ту се г. 1848. и г. 1849. свагда жељно очекивале вести са бојнога поља. Па у новије доба, ту је био г. 1894. величанствени митрополијски збор. Иначе је карловачка пијаца пуна света кад су сабори. Ту се на пијаци, кад је народно црквени сабор, па баш кад су и седнице саборскога одбора свагда пита, као што се питало на forum romanum-у у Риму: quid novi? (шта је ново?)

У најновије доба добили су Карловци са својим великим јавним зданима на пијаци сасвим други облик. Пре се Карловци могли назвати неко опало запуштено место оно што Енглези зову: rotten borough. Стара патријаршија изгледала је као какав турски конак и странац кад је дошао у Карловце, није могао вероваги да у таком здању станује српски патријарх. Данас се ту диже величанствена палата у стилу ренесансе. Даље тамо, где су биле неке чатрље, које кад си гледао, мислио си да ће се одмах срушити, тамо је сад дивно гимназијско здање у мавриском стилу. Па тамо преко пута, где је некад било опало здање, у ком је била „кафана" кир Мите, и где је некад царствовао пристав Игић, ту се сада диже велико, лепо здање „народнога дома," где су смештена средишња автономна звања и где је и лепа нова сала за народно-црквени сабор.

Карловачка пијаца, кад нема сабора, нема саборскога одбора, па кад нема недељнога вашара — готово да је пуста. Видиш по којега калуђера, по којега професора, па по којега фондовскога чиновника да се по њој шетају.

Да! Ти фондовски чиновници, то је нека особита врста карловачких становника. То су сви пришелци, осим можда једнога, двојице, али са Карловчанима староседеоцима врло добро живе. Ти фондовски чиновници страдавају, чим се промени саборски одбор или дође други патријарх. Под „народњачким" саборским одбором и под патријархом Ивачковићем могли су бити народњаци. Под Анђелићем, ма да је саборски одбор био још народњачки, морали ћу већ постати клерикалци, под „хајдучким" саборским одбором, требали су биги „автономаши", а сада морају бити радикали.

Већина фондовских чиновника под „хајдучким" саборским одбором били су либерали, али то нису смели сасвим признати. Јако се замерало, ако ко од њих ревносно чита „Брачик", него се желило да читају „Народност" и „Сион", а да ко дописује у „Браник", то је било забрањено.

Кад је дошао „мајски" сабор са радикалном већином и кад је изабран чисто радикалски саборски одбор, фондовски чиновници били су као утучени. Шетају по карловачкој пијаци, оборили главе, ћуте, једни другима ништа не говоре. То је било оно: плачу и ридају јегда помишљају — на радикалски саборски одбор. Ти фондовски чиновници, то су људи сиромашни оптерећени фамилијама, не знају шта ће бити с њима. Служе дуго, служе ревносно, проглашени су и за сталне чиновнике, положили и заклетву, као стални прилагали и у мировински фонд. Али шта се то тиче „мајскога" сабора, шта се то тиче радикалскога саборскога одбора, кад је то све учинио „хајдучки" саборски одбор, кад је то све незаконито?! Забога, радикалски саборски одбор каже да су то све само „привремени" чиновници, мада служе и 20 година. Радикалске јуристе неће да знају за то, да се привременост односи на провизорну организацију народно-црквене автономије а не на личности чиновника, који се донде без дисциплинарнога поступка не смеју отпустити, бар не без отправнине и мировине. Али шта се то тиче радикалскога саборскога одбора. Он хоће да практично реши „питање хлеба", па да понамешта своје људе, да отпушта кога хоће, да „пардонира" кога хоће. Па мислите да ће своје људе „привремено" наместити, док се дефинитивно не уреди наша народно-црквена автономија? Тако „кратковид" могао је бити само „народњачки" саборски одбор пре 27 година.

Радикали су практичнији; они своје људе стално намештају, а хоће ли се и како ће се уредити автономија, то им је девета брига. Патријарх мора да мења већ штампани оглас и да распише стечај за „стална" места.

Стари фондовски чиновници знали су, кога радикали све намеравају да наместе па су наравно стрепили за своја места. „Мајски" сабор је пронашао да има сувише фондовских чиновника, па да треба нека места укинути. Али кад је дошло до тога, да се деле „награде" радикалима, пронашли су, да има мало места, па су створили нова чиновничка места. Радикалски војвода наместио свога сестрића, али радикалски „гувернер" у Земуну хоће да се и његов брат намести, иначе отказује послушност. Хоће да дође до „министарске кризе" и напослетку мора се задоста учинити радикалском „гуверверу" у Земуну.

Наравно, они стари фондовски чиновници, који су од радикала милостиво „пардонирани", постали су од либерала радикали. Наравно да се онда радикали смешкају како имају своје радикалске чиновнике. Када радикалски „тумач" или радикалски вицевојвода визитирају звања, они милостиво пружају руку чиновницима, који се с њима рукују. Наопако да је под пређашњим саб. одбором патријарх Бранковић видео да се који чиновник рукује са којим радикалом и да с њиме пријатељује, таки би био одредио дисциплинарну истрагу.

Али при тој метаморфози фондовских чиновника мени није била јасна ствар за два чиновника. У погледу архивара, ту је ствар била јасна — радикали се морали предомислити. Али у погледу секретара и првога књиговође није ми била ствар јасна, па се обратим на мога пријатеља Тацу да ми то разјасни.

Питам ја мога пријатеља, како да је остао секретар, кад га је вицевојвода годинама у радикалном органу грдио и ружио?

— Е, па зар ти не знаш — рече Тапа — да је секретар од „мајскога" сабора изабран, па да је он и патријаршески секретар?

— Добро, добро, — на то ћу ја — али знаш ваљда да је вицевојвода једном у саборском одбору казао: коме се чиновнику ја попнем на душу, био он привремени или сталан, тај мора ићи. Е, па знаш, Тацо, лепа је то плата секретарова, добро би дошла коме радикалу н. пр. „тумачу," који држи да најбоље познаје наше автономне ствари, па би резигнирао на чланству саб. одбора, па постао секретаром.

— Е, то не иде — рече Таца — бар дотле док је у двору „оберхајдук", као што га зову радикали па мора имати свога „буљукбашу". Иначе мораш и то да знаш, да по нужди радикали морају трпити секретара, јер без њега не би знали „амтинирати". Једном ми рече вицевојвода: „Знате, ја и наш „тумач" хоћемо коју да рекнемо у саборском одбору, али секретар таки нас прекине: молим у тој ствари има „prius", та је ствар већ решена, има наредба министра-председника, — па тако често видимо да би се бламирали, да нема секретара. Ђаволски је то дечко, нисам ја њега познавао, могао би тај комотно бити и министар."

— А како је било са првим књиговођом? — питам Тацу. Та на то су место неки „капацитети" радикалски аспирирали, требао је бити „рехабилитиран" познати радикалски књиговођа, па су аспирирали и и она два „капацитета", што их је „мајски" сабор са сокака нашао да ревидирају фондовске рачуне.

— Па — рече Таца — ту је то исто било као и код секретара. Кад су радикали у саборском одбору видели, како се тај књиговођа са цифрама чисто сигра, како има у малом прсту сав прорачун, како у прсте зна манастирске рачуне, све дугове и све дефиците, како говори о буџету као какав министар, — радикали нису имали куда: без њега би се опет бламирали. Оставили га дакле на миру. Него чујем да први књиговођа, чим се ослободи Македонија, иде за министра финансија у Македонију.

Ето историја о метаморфози фондовских чиновника.

Него мене је још друга ствар интересовала: Хтео сам да питам мога пријатеља Тацу, како ће се то све свршити међу патријархом и радикалским саборским одбором? Али то ни Таца не зна.

Е па за сада, г. уредниче, доста. По потреби јавиће Вам се опет Ваш

Дока.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 12. фебруара 1903.

— **Књижевни Одбор Матице Српске** имао је у четвртак 6. (19.) фебруара своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Од предмета наводимо: Узима се на тужно знање извештај председников о смрти члана дра Теодора Мандића и Књижевно Одељење умолиће се, да одреди члана, који ће говорити у спомен и славу покојникову. Чланови су стојећи и с усклликом: Слава му! одали почаст свом преминулом другу. — Извештај књиговодства о сватама на књиж. сврхе издаје се редакц. пододбору на мишљење. — За Летопис се примају: „Писма патријарха Арсенија III. Црнојевића" у препису А. Ђукића, ком се на пријатељском старању има захвалити; „Живот и обичај Арбанаса" од војводе Марка Миљанова. — Издају се на оцену ови списи: „Мали катихизис народне економије"; „Пол Липутсен и његова доследност"; „У заблуди", драма; „Руслан и Људмила", спев А Пушкина. — Питомац задужб. Симе Ђорђевића, Мита Поповић положио је дипломни испит и топло је захвалио на уживању стипендије. — Извештај секретарев о владању и успевању питомаца узима се на знање.

— **Управни Одбор Матице Српске** имао је у суботу 8. (21.) февр. своју редовну седницу под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Преминулим члановима дру Ливију Радивојевићу, дру Теодору Мандићу и Глиг. Миковићу одала је почаст устајањем с места и с усклликом: Слава му! — Министарство је послало разрешенице на рачуне фонда Гавре Романовића, В. Јагазовића и Павла Јовановића. — Према допису варошке капетаније истаћи ће се на међама земље фонда Марије Трандафилке таблице за забраву лова. Извештај о инвентирању фондова узима се на знање и решава се, да се папири (ренте) конвертирају; књиговодство је упућено, да за друге папире поднесе извештај Одбору. — Извештај о сконтровању косе узет је такође на знање. — У ствари фондова за књижев. награде издана су нека упутства књиговодству. — Донесене су одлуке у ствари уговора с неким кирајџијама. — Са захвалношћу се примају поклоњене књиге Иришке Читаонице и Матица се радо одазива, да Читаоници уступи неке Летописе. — Поклањају се књиге неким школама. — Поједина друштва захваљују на дарованим књигама. — Издано је подоста зајма на хипотекарну сигурност.

— **Концерат Марцеле Линд.** Чувена американска певачица Марцела Линд приредиће у среду 4. марта о. г. по р. к. са Оскаром Динцлом концерат са одабраним, класичним програмом. Марцела Линд (Lindh) чувена је по целом свету са свог певања и зато се само радовати можемо, што на свом турне-у свраћа и у Нови Сад, да и овде покаже своју уметност. Програм њеногa концерта овакав је: I. a) Chaminade: Pas des amphores. b.) Sinding: Frühlingsrauschen. Dienzel II. a) Dell Aqua: Villenelle. в.) Estiban Morti: La berceuse de ma poupée. Lindh III. a.) Schubert: Liebesbotschaft. b) Dvorak: Als die alte Mutter. c.) Chopin Mädchens Wunsch. d.) Mendelssohn: Auf Flügeln des Gesanges. Lindh IV. a.) Dienzl: Meditation. Dienzl: Am Springbrunnen. Dienzl: Народне песме на оригиналном језику а.) шведском, б.) холандском, в.) шпањолском, г.) шотском, д.) мађарском.

Из обзира према Србима могла би се отпевати и која српска песма, кад се већ пева и мађарски и немачки. Уверени смо, да Марцела Линд исто тако не зна ни мађарски као ни српски, па кад ће се промучити са мађарским текстом, могла би и са српским.

— **Ухваћена банда што је правила лажне банке.** Велику сензацију изазвала је не само у Жабљу, него у целој Шајкашкој вест, да је у Жабљу ухваћена читава банда, што је правила лажне банке од 20 Круна. Глава те бande је неки Фрања Мајор, момчић од 19 година, који је свршио 4 грађанске школе. Но оно мало знања, што га је стекао у школи Мајор није употребио на добро, него на зло. По савету свог стрица, који је међутим умрио, поручио је из Берлина литографске справе, те се латио да прави банке од 20 Круна. У том послу помагали су му његов отац Адам, затим О. Шикопарија, његова жена и шогорица, Мајорова родбина и два Сремца. Мајор је био начинио 12 комада банака и једну је сретно променио код једног жабаљског трговца, но трговац после опази да је то лажна банка и јави то полицији. Полицајни шеф г. Емил Никовиц одма поведе истрагу и за врло кратко време похвата сву банду, машину нађе у Шикопаријиној кући и заплени лажне банке. Кривци 6 мушких и 4 женске, спроведени су у истражни затвор новосадског суд беног стола.

— **Прилози на српско народно позориште:** 1.) Г. Светозар Крстић, трговац у Земуну, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште" са уплатом I. рате чланарине у износу од 20 кр., обвезујући се, да ће остатак од 80 кр. исплатити у року од 3 године дана. 2) Г. др. Милан Поповић, лекар у Ст. Бечеју, послао је 60 кр. чланарине, чиме је подмирио целу своју чланарину од 100 кр. 3.) Г. др. Милан Поповић, лекар у Ст. Бечеју, послао је 320 кр. чланарине за 4 нова члана, и уписао ове родољубе за чланове „Друштва за српско народно позориште", и то: а) Г. Миту Сомборског, мерника са 100 кр.; — б) г. Луку Мравића, трговца са 100 кр; — в) г. Ђоку Богдановића, књиговођу са 100 кр.; — и г) г. Јована Степанова, свештеника са 20 кр. и са обвезом, да ће остатак чланарине од 80 кр. исплатити у року од 3 године дана. — На свима овим родољубивим чланским прилозима изјављује управни одбор „Друштва за српско народно позориште" своју најтоплију захвалност.

— **Верење.** Наш поштовани пријатељ др. Марко Гергуров, жупанијски подбележник у Сомбору, верио се са госпођицом Милевом Нићином, ћерком г. Косте Нићина, велепоседника из Сентомаша. Желимо вереницама трајну срећу у њиховом будућем брачном животу!

— **„Српска женска добротворна задруга у Даљу"** приређује својим члановима, а у корист своје благајне дана 15. (28) фебруара 1903. у гостиони Карла Јелинека забаву с игранком и под образинама (маска).

— **Српско певачко друштво „Венац" у Панчеву** приређује у суботу 15. (28.) фебруара 1903. у просторијама И. М. Вајфертове пиваре своју I редовну забаву с игранком. Распоред: 1. Шуберт: „Ловачки збор", пева уз пратњу оркестра мешов. лик. 2. Јенко: „Марш", пева мушки лик. 3. Карас: „Ко звездама", пева женски лик. 4. Моволог: гђца Јелка Радивојевићева. 5. Шистек: „Коло", пева мушки лик. 6. Блажек: „Моја ружа," пева ужи лик. 7. Мокрањац: „Приморски напеви," пева мешовити лик.

— **Беседу са игранком** приређује „српска црквена певачка дружина" у Митровици под управом свога хоровође госп. Богумила Холуба у недељу, 16. фебруара (1. марта) 1903. у корист друштвене благајне у позоришној дворани „Српског Дома" уз пријатељско суделовање: госп. Јозефа Чермака, капелника петроварадинске војничке музике ц. и кр. пешачке пуковније бр. 70. На беседи и игранци свираће петроварадинска војничка музика ц. и кр. пешачке пуковније бр. 70. Програм: 1. Дубек: „Весела је Србадија" парафраза свира војничка музика. 2. Мокрањац: Ш. Руковет „Из моје домовине" пева мушки збор. 3. Rubinstein: „Sonata" за виолину и клавир изводе г. Јозеф Чермак капелник и г. Бохумил Холуб друштвени хоровођа. 4. Mascagni: „Siciliana" из опере „Cavalleria Rusticana" пева госп. Јован Станић уз пратњу

војничке музике. 5. Chopin: „Fantasie sur des Airs polonie“ изводи на клавиру г. Бохумил Холуб уз пратњу војничке музике. 6 Fogel: „Cikani“ пева мушки збор са тенор солом. 7. Хавлас: „Наше“ посвећено митровачком српском певачком друштву пева мушки збор. 8. Smetana: „Хор из Продане Невесте“ пева мешовити збор уз пратњу војничке музике.

— **Исправак.** Јавили смо у претпрошлом броју „Браника“, да се на заједничком вечеру српске женске задруге први пут играла нова српска игра „Српкиња“. Замољени смо да истине ради накнадно споменемо, да је за „Српкињу“ и музику и игру саставио г. Исидор Бајић, а не г. Т. Остојић као што су нас неки лоше известили.

Новости са стране.

— **Роман саске престолонаследниковице Лујзе.** Дописник енглеског недељног часописа „Modern Society“, походио је пре неки дан у лечилишту „Metairie“ принцезу Лујзу и износи том приликом у свом листу ово: „Околности и љубазни карактер пређашње престолонаследниковице саске допустили су ми, да сам је поново видео. Било је то баш јуче; изгледала је као да је потпуно пропала. Њена лепа коса, која се као каква дијадема преко чела уздиже, већ је почела да мења своју боју и фризирана је без икакве умешности и кокетерије, у пркос напорима њене дворске даме Мајерове, која је толико поштује и покушава сваки час да је развесели. Њене нежне и охоле аустријске усне пале су на уста, а веселог осмејка, који су многи тако скандализирали када се је појављивала још као љубимац народа, нестало је, можда за навек. Она је изгубила и своја материнска права, и свој престо, и здравље, и лепоту, а и срце јој је сломљено. Судбину, које се је понајвише плашила, сад је сама изабрала и по својој сопственој жељи затворила се у приватни завод и живи сама у павиљону парка „La Metairie“.

„Ја могу слободно да се крећем“, рекла ми је уз туробан осмејак, „али где да идем? Парк је велики, има диван изглед на женевско језеро и Алпе, и ја се здовољавам само погледима. Жене вишта толико не дирне док...“ — Ту застаде плашљиво, сигурно сетивши се своје деце те једине радости, коју је сад изгубила. „Шпиони“ — наставила је она — „опколили су ме сву, али ја ипак знам да ме народ у Дражђанима још једнако љуби и да неће допустити, да се било мени било деци каква неправда учини.“ Један тренутак по том стала је замишљено и лице је покрила рукама, а за тим је изненадним импулсом старог, живахног духа рекла: „Знам да ако и Августу оду, он им неће бити немилостив“. — По свима гласовима изгледа као сигурно, да Ватикан неће ни у ком случају одобрити развод брака између престолонаследника и Лујзе, но само одлучење од тонзе. — Из Берлина јављају бечком листу „Die Zeit“ да је редакција „Das Fränkische Blatt“-а сазнала из околине саског двора, да жена једног зубног лекара има у рукама многа писма Лујзина њеном мужу, услед чега је повела брачну парницу противу свог мужа.“

— **Аделина Пати.** Пре неки дан славила је чувена певачица Аделина Пати шездесетогодишњицу своју. Она је кћи неког тенористе из Милана, Салваторе Пати, те је још и по рођењу била одређена за какву певачицу, исто онако као и њене две сестре, Шарлота и Амелија Пати. Од шездесетих година прошлог столећа она је почела брати лаворике. У Петрограду и Москви није добила само бурне овације већ и милијоне. Наполеонов двор у Паризу у почаст њеног гостовања приредио је необично сјајне гозбе. Ту се је она и упознала са својим мужем, доцније елегантним маркизом Henry de Caux. И поред свих романтичности, брак је тај био несрећан. 1885. године разведе се она с тим својим мужем, и већ у идућој години уда се за свога колегу, неког шотландског тенористу, Ернеста Николаса, познатог у уметничком свету под имен м Николини. Са тим мужем живила је до 1898. г. После смрти тог другог мужа неко је време остала удовица, и пре годину и по дана на велико изненађење она пружи и по трећи пут руку младом шведском барону Цедештрему. Од тога доба она мења своје пребивалиште између старог „Buen retiro,“ сјајно удешеног замка Creyg-y-nos, коме је и чувено Пати-позориште, на чијој је бинској завеси насликана сама уметница, како се вози у једним староримским колима, и најзад постојбине свога новог мужа у Шведској.

НОВИЈЕ.

Лондон, 11. фебруара. По једној вести „Тајмса“ из Москве влада у руском генералном штабу у Кијеву и Одеси ванредна узрујаност. Све трупе, које су летос биле скупљене на маневре у Курск, задржане су под заставама.

Будимпешта, 11. фебруара Наредбом министра барона Фејерварија одложено је овогодишње новачење на два месеца.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

† Митрополит Сава Косановић.

Улцињ, 11. фебруара. (Од нашег извештача.) Његово Високопреосвештенство Сава Косановић, бивши митрополит дабробосански, пресели се јутрос у вечност. (О животу и раду овога врлог српског првосвештеника и родољуба опширније ћемо писати у идућем броју. — Ур. „Бр.“)

* * *

Будимпешта, 12. фебруара. За време данашње седнице домобранском министру барону Фејерварију изненада је позлило. Однели су га у његов стан.

Вел. Варад, 12. фебруара. У мађарчекском срезу изабран је за посланика владинац Јован Папп.

Трговина.
Храна.

Нови Сад, 12 фебруара 1903.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	— — 15	„ 60	— — „
Жито ново друге каквоће	— — 15	„ —	— — „
Зоб	— — — — — — — — 11	„ 80	— — „
Јечам нови	— — — — — — 12	„ 20	— — „
Кукуруз стари окрњен	— — 12	„ 40	— — „
Кукуруз нови окрњен	— — — 11	„ 80	— — „
Кукуруз нови у клипови	— — 8	„ —	— „
Пасуљ бели	— — — — — 23	„ —	— — „
Пасуљ жути	— — — — — 22	„ —	— — „
Вика	— — — — — — — — — 14	„ 60	— — „
Мухар	— — — — — — — 27	„ —	— — „
Проја	— — — — — — — — 9	„ —	— — „
Вуна	— — — — — — — — — 100	„ —	— — „

Све по 100 кгр.

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 12. фебруара 19003.

Волови од кил	36 40	1 пот
Свињи тешки	98 — 1	крунена
„ средњи	90 — 94 4	„
„ лаки	84 — 86 6	„
Теоци	70 — 74 4	„
Јагњци по пару	18 — 22 2	„
„ „ кгр.	70 — 74 4	„

Овци по пару 16 — 29 33 К.

Кљукаве гуске по кил. . . 1 круна 10 пот. т.

Јаја 7—8 ком. . . . . — — 40 „

Мршаве свињи по пару . — 170 и 190 крунуне

†

Јавна захвала.

Тужним срцем јављамо свима сродницима, знанцима и пријатељима, да се наша добра мати

ХРИСТИНА АНДРЕЈЕВИЋ
рођена МАЋАРЕВИЋ
дугогодишња удова попадија Маишка

дана 5. (18.) фебруара т. г. после кратког боловања у 84. години живота своога у вечност преселила.

Најсрдачнију хвалу нека приме преч. г. г. свештеници, а наиме: Стеван Михалцић кишвалубски, Урош Мађаревић липовски и Душан Андрић маишки, који су својим свечаним и умилним појањем и чиводјеством покојницу до вјечне куће испратили. Нашу најтоплију захвалност изричемо преч. г. Стевану Михалцићу пароху кишвалубском, који се у цркви дирљивим говором са покојницом опростио.

Нека је надаље хвала поглаварству политичне опћине маишке, особито г. бележнику Ђули Хорвату, који су корпоративно са целим званичним особљем при погребу учествовали. Хвала српској прав. црквној општини маишкој и појединим њеним члановима, и свима другима, који су нашу добру и незаборављену матер до гроба испратили.

Хвала свима, који су нам лично и писмено саучешће у нашој тузи изразили.

Бог нека им свима плати срећом и здрављем.

У **Маишу** (Барања), 10. (23.) фебруара 1903.

У име ожалошћене породице:

Милош и Ангелина Десанчић,
зет и кћи.

Огласи.

ДАВИД ЋУРЧИЋ,
НОВИ САД.
ТРГОВИНА
мануфактуре и платна,
главна улица
У СОПСТВЕНОЈ КУЋИ.

ТРГОВИНА
СПЕЦЕРАЈА, КОЛОНИЈАЛНЕ РОБЕ
и
КАВЕ
ЋОШАК ГЛАВНЕ И ХЛЕБАРСКЕ УЛИЦЕ
у сопственој кући.

Роба вазда нова и свежа; цене ванредно умерене.

399 21—25

13305 szám tkv. 1903. 71 1—1

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Groóg Dávid végrehajtatónak Dejanovity Branko végrehajtást szenvedett ellen 600 korona tőke és jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében a titeli kir. járásbiróság mint tkvi hatóság területén a gyurgyevói telekkönyv 241 számú lapján Dejanovity Branko nevén felvett 122 számú ház, 800 □-öl házhely és 96 □-öl kert 720 korona kikiáltási áron nyilvános árverés útján el fog adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés az ingatlanra Dejanovics Márág javára bekebelezett élethosziglani haszonélvezeti jogot nem érinti.

A menyiben azonban a haszonélvezeti jog fentartásával az ingatlan 1000 koronán alul adatnék el, az ingatlan az árverés hatályon kivül helyezése mellett ugyanazon határnapon ujból el fog adatni.

Határnapul 1903. évi márczius hó 23-ik napjának d. e. 10 órája Gyurgyevo községházához kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 10% venni szándékozók készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi 3333. számú J. M rendelet 8. §-á an kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a biróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerü elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 30 nap, a másodikat 45 nap alatt mindig az árverés napjától számitott 5% kamatokkal a titeli m. kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog betudatni.

Kelt Titelen, a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál, 1902 évi december hó 22.-én.

Dr. Petrovics, s. k.
kir. aljbiró.

Славно угарско-француско
осигуравајуће друштво.
Будимпешта.

За брзи и тачан обрачун наше дне 7. јануара 1903. пожаром проузроковане штете, изјављујемо Вама, а тако исто и митровачком главном заступнику, господину Јозефу Инкај-у нашу најтоплију захвалност.

Шишатовац, 1. (14.) фебруара 1903.

За управу манастира Шишатовца:

Митрофан Павловић,
игуман.

73 1—2

ОБЈАВА.

Част ми је пошт. публици до новољног знања ставити, да сам данашњим даном на овдашњој пијаци, главна улица бр. 5. (у Дунђерсковој кући)

ЖЕНСКИ ПОМОДНИ САЛОН

отворио и зготављам за садашњу моду најлепше и најукусније хаљине и енглеске и француске костиме.

Пошто сам више година у Бечу у најотменијим салонима као енглески кројач радио, а тако исто и овде у месту код два од првих салона као таки за овдашње госпође на њихово највеће задовољство радио, слободан сам овдашње поштоване даме унапред осигурати, да ћу у својој радиони, само најлепше и најпомодније хаљине зготављавати, по врло јефтиној цени.

Стављам на преглед пошт. дамама своје најновије француске и енглеске новине о моди.

Са особитим поштовањем

ХЕРМАН ВАЈТ, женски кројач.

69 2—2 Н. Сад, Главна ул. бр. 5., у Дунђерсковој кући.

70 1—1

ПОЗИВ
НА
уписивање првог кола честица
Српске Кредитне Задруге у Турији.

Оснивамо Српску Кредитну Задругу у Турији на честице са недељном уплатом. Задруги је циљ:

да даде прилике сваком члану па и најсиромашнијем, да може недељним уплатама за кратко време стећи себи скроман извор, одакле ће чланови брзо и лако, у случају нужде, добивати зајмове и предујмове, те тиме себи у нужди испомоћи, а с друге стране ће чланови малом недељном уплатом уштедити и стећи себи, и да не осете, своту новца, који ће му донети и добити.

Недељна је уплата од једне честице 50 потура (25 новчића). Уплата траје три године. Прво коло оснива се на пет година.

Трајање задруге: није одређено. Она постоји све дотле, докле се год ново коло честица може саставити, или док не реши главни скуп честичара, да се задруга разреши.

Чланови задруге: могу бити мушки и женски.

Пословни језик ове задруге биће српски са ћирилицом.

Сваки, који се за члана уписати жели, може узети једну или више честица и мора по свакој честици одма платити у име уписнине 50 потура.

Чим се упише 300 честица, сазваће се скупштина честичара да одобри правила задругина и рад ће се отпочети. Уписати се може код потписаних.

Ова ће задруга одговарати нашим потребама; зато позивајући свакога да се упише за члана, јављамо, да упис траје од данас па до 2. (15.) марта о. г.

У **Турији**, 8. (21.) фебруара 1903.

У име оснивача Српске Кредитне Задруге у **Турији**:

Живан Медурић, Влада Зеремски-Пајин, Лаза Андрин, Шандор Мишковић, Светозар Ђендић, Љубивој Драпшин, Јован З. Медурић, Тома Медурић, Јован Малетин, Стеван Бељански, Јован Јојкић-Шура, Пера Бељански, Рада Зеремски-Пајин, Мита Медурић-Ацин, Васа Миливојев.

СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ.

Овим се објављује да ће се

VII. РЕДОВНА ГЛАВНА СКУПШТИНА

акционара Српске Банке одржати

на дан 12. (25.) марта 1903. год. у 3½ сата после подне у просторијама Српске Банке с овим дневним редом:

1. извештај управног одбора о раду и полагање рачуна за 1902. г.
2. Извештај надзорног одбора.
3. Одобрење биланца и решавање о давању разрешнице управном и надзорном одбору.
4. Предлог управног одбора о подели добити.
5. Предлог управног одбора о некојим променама у штатуту.
6. Избор 6-це чланова за управни одбор.
7. Избор 2-це чланова за надзорни одбор.

Акционари, који желе учествовати на главној скупштини, имају своје акције у смислу чл. 21. штатута депоновати најдаље до закључно 4. (17.) марта 1903.

у Загребу на каси Српске Банке, или:

у Новом Саду код Цент. Кред. Завода и код Српске задруге за међ. пом. и штед.

Акције се могу депоновати и у свим другим мјестима, гдје има српских новчаних завода. Ближе извјешће даје управа Српске Банке.

У Загребу, 20 јануара 1903.

УПРАВНИ ОДБОР.

Рачун изравнања

Имовина. на дан 31. децембра 1902. **Дуг.**

	круна	фил.	круна	фил.
Готовина:				
1. у благајни — — — — — — —	267.038	75		
2. По жиро рачуну код Аустро-Угарске банке	29.780	95	296.819	70
Папири од вриједности — — — — — —			1,095.752	—
Дужници:				
1. у конто-коренту — — — — — —	1,641.868	81		
2. конзорцијални послови — — — — —	144.243	02	1,786.111	83
Менице — — — — — — — — — —			5,973.451	67
Зајмови:				
на подлогу ручне залоге и непокретности —			789.918	08
Непокретности — — — — — — — — —			85.784	60
Оставе — — — — — — — — — —			3,012.779	14
Кауције — — — — — — — — — —			78.200	—
Намештај и прибор — — — — — — —	14.933	42		
по одбитку 10% отписа — — — — —	1.493	35	13.440	07
			13,132.257	09

	круна	фил.	круна	фил.
Главница:				
45.000 акција по К 200·—; од тога је уплаћено 34% — — — — — — — — —			3 060.000	—
Резервни фонд — — — — — — — — —			277.700	—
Пензиони фонд — — — — — — — — —			44.438	27
Новчани улози — — — — — — — — —			5,418.220	68
Повјериоци разни — — — — — — — —			967.581	20
Остављачи остава:				
на чување и руковање, и по текућим рачунима			3,012.779	14
Полагачи кауција — — — — — — — —			78.200	—
Преносни рачуни — — — — — — — —			25.139	63
Неподигнуте дивиденде:				
купон бр. 2. од год. 1897. — — — —	1.140	—		
„ „ 3. „ „ 1898. — — — —	1.684	—		
„ „ 4. „ „ 1899. — — — —	2.500	—		
„ „ 5. „ „ 1900. — — — —	4.000	—		
„ „ 6. „ „ 1901. — — — —	9.456	—	18.780	—
Чист добитак — — — — — — — — —			229.418	17
			13,132.257	09

Рачун добитка и губитка

Губитак. на дан 31. децембра 1902. **Добитак.**

	круна	фил.	круна	фил.
Камате:				
на улоге, употријебљене кредите, преносне камате и пореза на камате — — — —			262.158	82
Трошкови:				
плате, станарина, канцеларијски трошкови, поштарина и т. д. — — — — — —			71.108	63
Порез:				
1. Пословни — — — — — — — —	33.612	95		
2. на непокретности — — — — — —	1.673	43	35.286	38
Отписи:				
1. 10% од намештаја — — — — —	1.493	35		
2. разно — — — — — — — — —	9.082	53	10,575	88
Чист добитак — — — — — — — — —			229.418	17
			608.547	88

	круна	фил.	круна	фил.
Пренос из год. 1901. — — — — — — — —			12.140	94
Камате:				
1. од папира од вриједности — — — —	50 468	23		
2. од мјеница, зајмова и текућих рачуна —	488.401	56	538.869	79
Провизије — — — — — — — — — —			20.929	61
Приход од непокретности — — — — — —			8.874	35
Наплаћене отписане тражбине — — — — —			639	47
Разно:				
добитак на папирима од вриједности, конзорцијалним пословима и разно — — — —			27.093	72
			608.547	88

УПРАВНИ ОДБОР СРПСКЕ БАНКЕ:

Директор
Ђорђе Велисављевић, с. р.

Владимир Матијевић, с. р.
председник.

Д-р Богдан Медаковић, с. р.
подпредседник.

За књиговодство:
Михајло Ђукић, с. р.

Јован В. Варако, с. р.
Д-р Драгутин Грчић, с. р.
Стеван Калембер, с. р.
Чеда Миличевић, с. р.

Александар Веселиновић, с. р.
Лазар Дунђерски, с. р.
Лазар Лађевић, с. р.
Петар Николић, с. р.
Д-р Светислав Шумановић, с. р.

Ђорђе Велисављевић, с. р.
Исидор Добровић, с. р.
Д-р Влахо Матијевић, с. р.
Петро Т. Петровић, с. р.
Никола Ћук, с. р.

Симо Гомирац, с. р.
Ђорђе Јагнић, с. р.
Ђорђе пл. Милекић, с. р.
Петар Сучевић, с. р.

На основу чл. 51. штатута Српске Банке прегледали смо овај „Рачун изравнања“ и „Рачун добитка и губитка“ и нашли смо да су у свему тачни и исправни.

У Загребу, 19. јануара (1. фебруара) 1903.

НАДЗОРНИ ОДБОР СРПСКЕ БАНКЕ:

Филип Омчикус, с. р.
предсједник.

Михајло витез Зубовић, с. р. **Д-р Ђорђе Ивковић**, с. р. **Никола Петровић**, с. р. **Душан Цекић**, с. р.

72 1—1

Власник и издавалац: Дружина Браника. Управник: др. Мих. Полит-Десанчић. Одговорни уредник: Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Н. Саду.